

Kmetijske in rokodelske novice.

Na svetlobo dane od c. k. kmetijske družbe.

Tečaj III.

V sredo 15. Kozoperska. 1845.

List 42.

Pravlica. *)

(Nemški in krajnski konj).

Nemški konj slovenimu reče:
Brate, kaj medliš na cést?
Ti li noga, glava neče,
Al se teb nelubi jést?

Mene v dobri versti májo,
Men' se trikrat ovs ponúd',
Čiste noge mi jigrajo,
Vrat nosim ko labúd.

Krajnska pára milo pravi:
Tud bi lahko jez bil tak,
Al tepejo me po glavi,
Lačen moram stati v mlak'.

Vodnik.

Kratke vodbe za kmetovavce.

(Od dohtarja F. Hlubeka, učenika kmetijštva v Gradcu. **)

Mnoge skušnje so poterdile, de globoko oranje zemljo rodovitniši stori. Kdor globoko orje, si skedenj polni.

Koristno je, njive za jaro setev v jeseni popolnoma globoko izorati.

Imaš plitvo brazdo, do mertvice sézi z drevsam, de jo nekoliko razrahljaš; zlo pomnoži takó rahljanje rodovitnost zemlje.

Do dobriga predelan in razmečen živinski gnoj sploh nar bolj gnoji.

V pokritih jamah se gnoj nar bolj hrani; nar boljše storiš, če na njivo spelaniga koj podorješ.

Štir tedne pred zimo, to je, napreden začne zmerzovati, vsejana ozimina se sploh nar koristniši obnaša.

De ti ozimina ne pozebe, odpelavaj ji mo-

*) Pri ti priliki oznamimo, de se je po nevtrudljivim prizadevanji visoko častitiga korarja gosp. V. Staniga na Goriškem družba zoper terpinčenje žival začela, od ktere bomo kmalo kej več povedali. Vredništvo.

**) Poslovenjene po pristavku nemške knjige: Betrachtungen über die Bewirthschaftung der Hochwälder. Gratz 1844.

kroto; če ti previsoko znori, popási ali pokosi jo; jarino pa z gnojnico polivaj, ako ti sili zbeliti.

Setev po suhotnih njivah, z valejem povatlai, nikoli v nemar ne pušaj. Spomladi pa na ploh vsejano pšenico, z brano prevleci; to jo bo v rasti prav pogvalo.

Kmetovavci sploh menijo, de ni prav, na ravno tisto njivo detelje, (rudeče ali štajarske) pred sejati, ko po pretečenih šesterih letih. Skušnje pa so pokazale, de detelja za drugim sadam tudi na vsako tretje leto prav dobro donese; prvo leto turšica, drugo pšenica, v tretjim pa detelja.

V nekterih krajih sejejo deteljo spomladi med ozimino. De jim velikokrat takó sejana detelja ne zraste, je tole napčno, kér ozimine pred deteljsko setvijo spomladi dobro neprevlečejo.

Turšico na sterniše, to je za drugi letni perdelk sejati, da vsakimu kmetovavcu veliko dobička, zató kér si s perdelano turščino slamo živinsko klajo zlo pomnoži. Turščino slamo sušiti je pa težavna reč; prav koristni bi zató vtegnili biti kozelci, v kterih bi se letó delo prav dobro opraviti dalo. *)

Brihten kmetovavec vé, de na pol več nakosi na senožetih in travnikih, kteri so v jeseni z oestro brano prevlečeni, in z drobnim, dobro predelanim gnojem potréseni bili.

Dobra piča je bilka vsakiga žita, dokler je zelena; slabši je, kader je žito že klasje ali zernje naredilo, zató, kér je sladek in tečen sok bilke v zernje šel. Ravno taka se godí z travno bilko: ako pustiš travo, de preveč v seme gre, bo bilka slamnata, menj tečna, senó je tedaj pusto in slabo redí, travno seme pa večidel ob košnji odleti, in se pri spravljanji otrese in pogubi.

Če so pòdi, kamor se senó spravlja, nad živinskimi hlevi, gorak živinski puh senó skazi takó, de je velikokrat živini clo škodljiv.

*) Nismo mislili, de bodo slavni gosp. Dr. Hlubek kedaj napravo kozelcov priporočevali, zató kér so pred nekimi leti velik nasprotnik kozelcov bili. Krajnski kmetovavec.